

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

Datum
12 december 2023

Ons kenmerk
5109475

nota

Opvolging AMA

1. Aanleiding

Op 24 oktober jl. heeft het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (hierna: EHRM) uitspraak gedaan in de zaak A.M.A. t. Nederland (nr. 23048/19).

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd om de Kamer bij uitzondering proactief te informeren over de wijze waarop opvolging wordt gegeven aan deze individuele uitspraak voor wat betreft het individuele geval.

3. Kernpunten

- Er heeft in het verleden meerdere malen correspondentie met de Kamer plaats gevonden over deze zaak.
- De toedracht van deze zaak is in het verleden reeds openbaar geworden als gevolg van een rapport van de Inspectie JenV en is ook nu weer uiteengezet in de uitspraak.
- Te verwachten valt dat deze zaak ook nu de aandacht zal krijgen vanuit de Kamer.
- Om deze redenen ligt het in de rede om af te wijken van de gebruikelijke werkwijze en de Kamer te informeren over de wijze van opvolging van een individuele zaak.
- De beslispraktijk omtrent dergelijke last minute aanvragen is reeds op basis van eerdere nationale en internationale uitspraken aangepast.
- Er wordt bezien of deze uitspraak noopt tot verdere aanpassingen van de beslispraktijk.
- Er zijn tot op heden reeds verschillende inspanningen gepleegd voor betrokkene.
- Het EHRM heeft geen verplichting opgelegd aan Nederland om betrokkene terug te halen.
- Ook is onduidelijk of betrokkene onschuldig is aan de feiten waarvoor hij in Bahrein is veroordeeld.

4. Toelichting

4.1 Achtergrond

Op 24 oktober jl. heeft het EHRM uitspraak gedaan in de zaak A.M.A. t. Nederland. Het EHRM heeft in deze zaak geoordeeld dat de wijze waarop de IND kort voor de uitzetting van A.M.A heeft beoordeeld of er bij uitzetting naar Bahrein een reëel risico bestond op een behandeling in strijd met artikel 3 EVRM, niet voldeed aan de procedurele vereisten van artikel 3 EVRM (het verbod op

marteling, onmenselijke en vernederende behandeling). Het EHRM erkent dat de beoordeling van opvolgende asielaanvragen mag worden beperkt tot beoordeling van de vraag of de vreemdeling relevante nieuwe feiten en omstandigheden heeft aangevoerd. Maar, zo benadrukt het EHRM, de beoordeling van die vraag, mag niet op al te restrictieve wijze worden uitgevoerd. Het EHRM heeft in de uitspraak voorts overwogen dat het aan de Staat is om, onder toezicht van het Comité van Ministers van de Raad van Europa dat belast is met de supervisie van de tenuitvoerlegging van EHRM-uitspraken, maatregelen te treffen die geschikt zijn om de rechten van betrokkene te verzekeren. Dit toezicht zal in de loop van 2024 door de Raad van Europa vorm worden gegeven. Er zal daarbij aan het Comité van Ministers moeten worden gerapporteerd welke maatregelen Nederland neemt om vergelijkbare schendingen in de toekomst te voorkomen.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
12 december 2023

Ons kenmerk
5109475

De Nederlandse beslispraktijk voor 'last minute' asielverzoeken zoals in onderhavige zaak is al gewijzigd naar aanleiding van het *LH*-arrest (C-921/19)¹ van het EU Hof van Justitie van juni 2021, waarnaar het EHRM in deze uitspraak ook verwijst. Het *LH*-arrest dateert van na de beslissing in de asielprocedure die ten grondslag ligt aan de A.M.A. zaak. Ook andere rechtspraak van nadien van het Hof van Justitie van de EU en de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft tot aanpassingen van de beslispraktijk in dergelijke zaken geleid. De verwachting is dan ook dat een vergelijkbare procedurele schending zich in de toekomst niet snel zal voordoen. Ik zal echter bezien of verdere maatregelen de kans hierop verder kunnen verkleinen.

Ten aanzien van de individuele maatregelen zal Nederland zijn diplomatieke inspanningen voortzetten. De Nederlandse ambassade te Koeweit heeft de rechtszaken van de betrokkene gevolgd en Nederland kaart in contacten met de Bahreinse autoriteiten op verschillende niveaus consistent het belang van een eerlijke rechtsgang en humane behandeling van gedetineerden aan. Daarnaast bestaan deze inspanningen uit het onderhouden van contact met verschillende relevante partijen zoals de Bahreinse ombudsman, het Nationale Instituut voor mensenrechten in Bahrein, maatschappelijke organisaties en de Nederlandse advocaat van de betrokkene. Onlangs heeft de ambassade in Koeweit betrokkene ook kunnen bezoeken in de gevangenis.

Deze inspanningen voor humane detentieomstandigheden voor betrokkene worden in navolging op de uitspraak voortgezet. Ook wordt de advocaat van betrokkene vanuit de diplomatieke post geattendeerd op de rechtsmiddelen die voor hem openstaan in Bahrein zoals bijvoorbeeld het indienen van een aanvraag voor het omzetten van zijn straf naar een alternatieve straf.

Hoewel daartoe verzocht door betrokkene, heeft het EHRM uitdrukkelijk géén verplichtingen aan Nederland opgelegd om zich in te spannen voor het overbrengen van betrokkene naar Nederland, noch vloeit dit voort uit de inhoud van de uitspraak. Nederland is niet in de positie om een oordeel te geven over de vraag of betrokkene onschuldig is aan de feiten waarvoor hij in Bahrein is veroordeeld, waaronder deelname aan een terroristische groepering en deelname aan een terrorismetrainingskamp. Ook kan door Nederland niet vastgesteld worden dat betrokkene in Bahrein op politieke gronden is veroordeeld. Het is hiermee onduidelijk wat de activiteiten zijn geweest van betrokkene en om die reden kan eveneens niet worden vastgesteld of de aanwezigheid van betrokkene

¹ ECLI:EU:C:2021:478

in Nederland een gevaar voor de nationale veiligheid zou vormen. Verdere inspanningen voor vervroegde vrijlating van betrokkene, dan wel inspanningen gericht op het terughalen van betrokkene naar Nederland liggen naar het oordeel van het kabinet niet in de rede.

**Directoraat-Generaal
Migratie**
Directie Migratiebeleid
Asiel, Opvang en Terugkeer

Datum
12 december 2023

Ons kenmerk
5109475

4.2 Politieke context

De uitspraak is reeds opgepakt in de landelijke media en ook politieke aandacht voor de uitspraak valt te verwachten. Voorts heeft VluchtelingenWerk na de uitspraak met een persbericht² aandacht gevraagd voor deze zaak. In het verleden is in de Tweede Kamer en de media herhaaldelijk de zorg uitgesproken dat deze zaak verkeerd is beoordeeld; dit in het bijzonder gelet op de arrestatie van betrokkene na terugkeer naar Bahrein. Deze zaak is meermaals geagendeerd voor commissiedebatten en is aanleiding geweest voor meerdere brieven aan de Tweede Kamer, o.a. in reactie op een rapport van de Inspectie Justitie en Veiligheid.³ Het rapport van de Inspectie omschrijft uitvoerig de toedracht van deze zaak en is door de gemachtigde van betrokkene destijds op zijn website geplaatst waarmee de toedracht openbaar is geworden. Als gevolg hiervan was er niet langer meer een reden om, omwille van vertrouwelijkheid, geen toelichting op deze zaak met de Kamer te delen. Deze unieke omstandigheden hebben er toentertijd toe geleid dat er is afgeweken van de lijn dat er niet wordt ingegaan op individuele casuïstiek. Gelet op deze voorgeschiedenis wordt u geadviseerd om conform voornoemde lijn de Kamer proactief over de opvolging van deze EHRM-uitspraak te informeren.

4.2 Krachtenveld

Deze nota en de bijgevoegde brief zijn afgestemd met DMB, DWJZ, IND (JZ) en BZ (DJZ-IR en DAM).

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

² [Europese rechter oordeelt: Bahreinse asielzoeker onterecht uitgezet door Nederland \(vluchtelingenwerk.nl\)](#)

³ Kamerstukken II, vergaderjaar 2020-2021, 29 344, nr. 146.